

פרק כ"ג – פר' זיף

1. רמב"ן בראשית פרק מט פסוק י

אבל ענינו שלא יסור שבט מיהודה אל אחד מאחיו, כי מלכות ישראל המושל עליהם ממנו יהיה, ולא ימשול אחד מאחיו עליו... וענין שאול היה, כי בעבור שדבר שאלת המלכות בעת ההיא נתעב אצל הקדוש ברוך הוא, לא רצה להמליך עליהם מן השבט אשר לו המלכות שלא יסור ממנו לעולמים, ונתן להם מלכות שעה... והיה כל זה מפני שהיה שמואל שופט ונביא ולוחם מלחמותיהם על פי ה' ומושיע אותם, ולא היה להם לשאול מלך בימיו, כמו שאמר להם וה' אלהיכם מלכם (ש"א יב יב), והקב"ה אמר לו לא אותך מאסו כי אותי מאסו ממלוך עליהם (שם ח ז), ולפיכך לא נתן להם מלכות של קיימא. ומה שאמר הכתוב (שם יג יג) נסכלת לא שמרת את מצות ה' אלהיך אשר צוך כי עתה הכין ה' את ממלכתך אל ישראל עד עולם, **שאם לא חטא היה לזרעו מלכות בישראל, לא על כלם.** וזה טעם אל ישראל. **אולי היה מולך על שבטי אמו, על בנימן ואפרים ומנשה,** כי יהודה ואפרים כשני עממים נחשבים בישראל, או היה מלך תחת יד מלך יהודה:

2. רד"ק שם

(טו) וירא דוד - כי הכיר דוד כי שאול יצא לבקש את נפשו שם במדבר זיף כי שמע כי הזיפי אמרו לו כי הוא מסתתר שם והי' בדעתו ללכת משם ובין כך בא אליו יהונתן שם וכתרו ברית שניהם והלך יונתן ודוד יושב עדין בחורשה וכאשר שמע כי שאול בא הלך לו למדבר מעון והוא סמוך למדבר זיף כמו שכתובים שניהם בנחלת בני יהודה מעון כרמל וזיף: (יט) ויעלו זיפים - וכבר עלו הזיפים ואמרו לשאול וזהו שאמר וירא דוד כמו שאמרנו למעלה:

3. רש"י שם

(כז) ומלאך בא אל שאול - **מלאך ממש כדי להציל את דוד:**

4. מצודת דוד שם

(כז) ומלאך בא - ועד שלא תפשמ בא שליח אליו ללכת מול פלשתים:

5. מדרש תהלים יח:

מלאך בא אל שאול - רבי אומר מלאך מן השמים היה... ר' יודן אומר מלאך שליח היה

6. רד"ק שם

...וכן הוא אומר בדרש מהו סלע המחלקות אמר רבי שמואל בר נחמני **ששם נחלקו גבורים של שאול על דוד** מהם היו אומרים עד שבן ישי בידינו לא נפנה ממנו ומהם אמרו מלחמת ישראל קודמת שבן ישי מצוי לנו בכל שעה דבר אחר מהו סלע המחלקות שבשעה שהיה דוד ועבדיו עוברים על אותו מקום היה **מתחלק מחיילותיו הוא ושש מאות איש שהיו אתו באותה שעה והיו יורדין מעל סוסייהן ומשתטחין על פניהם ואומרין ברוך שעשה לנו נס במקום הזה:**

7. רש"י שם

(כח) סלע המחלקות - שהיה **לבו של שאול חלוק לשתי דעות** אם לשוב להציל את ארצו מיד פלשתים או לרדוף ולתפוש את דוד כן תרגמו יונתן:

8. תרגום יונתן שם

(כח) וְתָבֹא שְׂאוּל מִלְמַדְדָּן בְּתֵר דְּדוּד וְאַזְל לְקַדְמוֹת פְּלִשְׁתָּאֵי עַל כֵּן קָרוּ לְאַתְרָא הַהוּא פִּיף פְּלִגוּתָא אַתְרָא דְאַתְפְּלִיג בֵּיה לְבָא דְמִלְכָא לְמִיזֵל לְכָא וּלְכָא:

Psalms 54

1. To the chief Musician for stringed instruments, A Maskil of David, 2. When the Ziphites came and said to Saul, Does not David hide himself with us? 3. Save me, O God, by your name, and judge me by your strength. 4. Hear my prayer, O God; give ear to the words of my mouth. 5. **For strangers have risen up against me, and oppressors seek after my soul;** they have not set God before them. Selah. 6. Behold, God is my helper; the Lord is with those who uphold my soul. 7. (K) He rewards evil to my enemies. O, cut them off in your truth! 8. I will sacrifice a free will offering to you; I will praise your name, O Lord; for it is good. 9. For he has saved me from every trouble; and my eye has gazed upon my enemies.

Psalms 63

1. A Psalm of David, when he was in the wilderness of Judah. 2. O God, you are my God; I seek you; **my soul thirsts for you,** my flesh longs for you **in a dry and thirsty land,** where no water is, 3. To see your power and your glory, as I have seen you in the sanctuary. 4. Because your loving kindness is better than life, my lips shall praise you. 5. Thus I will bless you while I live; I will lift up my hands in your name. 6. My soul shall be satisfied as with marrow and fatness; and my mouth shall praise you with joyful lips; 7. When upon my bed I remember you, and meditate on you in the watches of the night. 8. Because you have been my help, therefore in the shadow of your wings I will rejoice. 9. My soul clings to you; your right hand upholds me. 10. But those who seek my soul, to destroy it, shall go into the lower parts of the earth. 11. They shall be given over to the sword; they shall be a prey for foxes. 12. But the king shall rejoice in God; every one who swears by him shall glory; but the mouth of those who speak lies shall be stopped.

Job 30

1. But now those who are younger than I have me in derision, whose fathers I would have disdained to have set with the dogs of my flock. 2. What could I gain from the strength of their hands, men whose vigor is gone? 3. Through want and famine they are solitary; they flee into the wilderness, into a gloomy waste and desolation. 4. They pick up mallows by the bushes, and roots of broom for their warmth. 5. They are driven forth from among men, they shout after them as after a thief, 6. To dwell in the cliffs of the valleys, in caves of the earth, and in the rocks. 7. Among the bushes they bray; under the nettles they huddle together. 8. They are children of fools, children of base men; they have been whipped out of the land.

9. תהלים פרק נד

(א) לַמְנַצֵּחַ בְּנִגְיִנֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד :
(ב) בָּבוֹא הַזִּיפִיִּים וַיֹּאמְרוּ לְשָׂאוֹל הֲלֹא דָוִד מְסֻתְתָר עִמָּנוּ :
(ג) אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבְגִבּוֹרֶתְךָ תְּדִינֵנִי :
(ד) אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי הֲאִזְיֶנָּה לְאִמְרֵי פִי :
(ה) כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי וְעָרִיצִים בְּקִשׁוֹ נַפְשִׁי לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לְנַגְדָם סֵלָה :
(ו) הִנֵּה אֱלֹהִים עָזַר לִי אֲדַנִּי בְּסִמְכֵי נַפְשִׁי :
(ז) יֵשִׁיב הָרַע לְשַׁרְרֵי בְּאִמְתְּךָ הַצְּמִיתָם :
(ח) בְּנִדְבָה אֲזַבְּחָה לָּךְ אוֹדָה שְׁמֶךָ יִקְוֶה כִּי טוֹב :
(ט) כִּי מִכָּל צָרָה הֲצִילָנִי וּבְאִיבֵי רָצְתָה עֵינַי :

10. תהלים פרק סג

(א) מְזִמּוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה :
(ב) אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ צְמָאָה לָךְ נַפְשִׁי כָמָה לָךְ בְּשָׂרִי בָאָרֶץ צִיָּה וְעֵינִי בְּלֵי מַיִם :
(ג) כֹּן בִּקְדָשׁ חִזִּיתִיךָ לְרֵאוֹת עֲזָךְ וּכְבוֹדְךָ :
(ד) כִּי טוֹב חִסְדְּךָ מִחַיִּים שְׁפָתַי יִשְׁבַּחוּנְךָ :
(ה) כֹּן אֲבָרְכְךָ בְּחַיֵּי בְשִׁמְךָ אֲשָׂא כָפִי :
(ו) כָּמוֹ חֶלֶב וְדָשֵׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׁפְתַי רִנְנוֹת יְהוָה כִּי :
(ז) אִם זְכַרְתִּיךָ עַל יְצוּעֵי בְּאִשְׁמְרוֹת אֶהְיֶה בָּךְ :
(ח) כִּי הָיִיתָ עֲזָרְתָה לִי וּבְצֹל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֶּן :
(ט) דָּבַקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי תִמְכָּה מִיָּנֶה :
(י) וְהִמָּה לְשׁוֹאָה וּבְקִשׁוֹ נַפְשִׁי וְבָאוּ בְּתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ :
(יא) יִגְיְרוּהוּ עַל יְדֵי חָרֵב מְנַת שְׁעָלִים יְהִיוּ :
(יב) וְהִמְלִיךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל הַנִּשְׂבַּע בּוֹ כִּי יִסְכַּר פִּי דוֹבְרֵי שְׁקֵר :

11. איוב פרק ל

(א) וְעַתָּה שָׁחֲקוּ עָלַי צְעִירִים מִמֶּנִּי לְיָמִים אֲשֶׁר מָאִסְתִּי אֲבוֹתָם לְשִׁית עִם כְּלָבֵי צֹאנִי :
(ב) גַּם כַּח נְדִיָּהֶם לָמָּה לִּי עֲלִימוֹ אֲבַד כָּלֹח :
(ג) בְּחֶסֶר וּבְכַפֵּן גִּלְמוּד הֵעֲרָקִים צִיָּה אֲמַשׁ שׁוֹאָה וּמְשָׂאָה :
(ד) הַקְּטִפִּים מְלוּחַ עָלַי שִׁיחַ וְשָׂרֵשׁ רְתָמִים לְחֶמֶם :
(ה) מִן גּוֹ יִגְרָשׁוּ רִיעוּ עֲלִימוֹ כְּגִבֵּב :
(ו) בְּעָרוֹץ נְחָלִים לְשֹׁכְן חָרִי עֶפֶר וְכַפִּים :
(ז) בֵּין שִׁיחִים יִנְהָקוּ תַחַת חֲרוּל יִסְפְּחוּ :
(ח) בְּנֵי נָבֶל גַּם בְּנֵי בְּלֵי שָׁם נִכְאוּ מִן הָאָרֶץ :